

نقش نیازهای بنیادین روان‌شناختی در هویت اخلاقی

زهرا مقدس، دکتر ضیاء الدین تابعی*

گروه اخلاق پزشکی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز

(تاریخ دریافت: ۹۷/۳/۲۰، تاریخ پذیرش: ۹۷/۵/۱۶)

چکیده

زمینه: تعهدات اخلاقی درمانگران از موضوعات مهمی است که توجه پژوهشگران حوزه اخلاق پزشکی را به خود جلب کرده است. بر این اساس، هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین نیازهای بنیادین روان‌شناختی و هویت اخلاقی در دانشجویان پزشکی بود.

روش: طرح این پژوهش از نوع توصیفی - همبستگی است. آزمودنی‌ها، ۱۴۰ دانشجوی پزشکی دوره اینترنتی دانشگاه علوم پزشکی شیراز بودند که با استفاده از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای از بیمارستان‌های دولتی شهر شیراز انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از مقیاس نیازهای بنیادین روان‌شناختی و مقیاس اهمیت برای خویشتن هویت اخلاقی استفاده شد. داده‌ها به وسیله ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه مورد تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داد که ارضای نیاز به شایستگی و نیاز به ارتباط همبستگی مثبت و معنادار با درون‌سازی هویت اخلاقی دارند. همچنین، ارضای نیاز به خودپیروی، نیاز به شایستگی و نیاز به ارتباط با نمادسازی هویت اخلاقی همبستگی مثبت و معنادار، نشان دادند. علاوه بر این، نتایج تحلیل رگرسیون حاکی از آن بود که ارضای نیاز به شایستگی، درون‌سازی هویت اخلاقی و ارضای نیاز به ارتباط، نمادسازی و نمره کل هویت اخلاقی را به نحو مثبت پیش‌بینی می‌کنند.

نتیجه‌گیری: به‌طور کلی، نتایج پژوهش حاضر هم‌راستا با شواهد پژوهشی پیشین و نظریه خودتعیینی، نشانگر اهمیت ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی در تشکیل هویت اخلاقی دانشجویان رشته پزشکی است.

کلید واژگان: نیازهای بنیادین روان‌شناختی، هویت، هویت اخلاقی

سر آغاز

هویت اخلاقی به عنوان طرحواره شناختی که هر فرد در مورد منش اخلاقی خود دارد، تعریف می‌شود (۱). هویت اخلاقی، تعریف هر فرد از خود در قالب اهداف، ارزش‌ها و تعهدات اخلاقی است (۲). به عبارت دیگر، هویت اخلاقی نشانگر آن است که اخلاقی بودن در هویت هر شخص چه میزان اهمیت دارد (۳) و به عنوان نوعی مکانیزم خودتنظیمی توصیف می‌شود که هدایت‌کننده عمل اخلاقی است (۴). هویت اخلاقی دارای دو بعد درون‌سازی^۴ و نمادسازی^۵ است. درون‌سازی عبارت است از میزانی که طرحواره خود اخلاقی^۶، محور تعریف یک فرد از خود، قرار می‌گیرد و به‌طور کلی به درونی شدن ارزش‌های اخلاقی^۷ اشاره دارد. نمادسازی عبارت است از میزانی که طرحواره خود اخلاقی در رفتار بیرونی فرد نشان داده می‌شود. در واقع، نمادسازی نشانگر اهمیتی است

سالهاست که تلاش روان‌شناسان در حوزه روان‌شناسی اخلاق معطوف به شناسایی عوامل موثر بر رفتار اخلاقی^۱ است. مطالعات برخی از صاحب‌نظران نشان داده است که استدلال اخلاقی^۲ از عوامل تعیین‌کننده رفتار اخلاقی است. به این معنا که با افزایش آگاهی و شناخت افراد از قواعد اخلاقی و دلایل آنها، احتمال فعل اخلاقی نیز افزایش می‌یابد. اگر چه این مطالعات، بینشی را نسبت به استدلال اخلاقی ایجاد نمود، اما شواهد پژوهشی حاکی از آن است که صرف استدلال اخلاقی تضمین‌کننده انجام عمل اخلاقی نیست. بر این اساس، پژوهشگران روان‌شناسی اخلاق، مطالعات خود را بر عوامل انگیزشی و برانگیزاننده رفتار اخلاقی متمرکز نموده و در این راستا، سازه هویت اخلاقی^۳ را به جامعه علمی معرفی نمودند.

نویسنده مسئول: نشانی الکترونیکی: ethics@sums.ac.ir

۱۵) و نیاز به ارتباط نشانگر تمایل افراد به برخورداری از احترام متقابل و احساس تعلق به دیگران، به‌ویژه دیگران مهم است (۱۷).

نیازهای بنیادین روان‌شناختی، تمایلات درونی و جهانشمولی هستند که برآورده نمودن آنها برای رشد روان‌شناختی بهینه، یکپارچگی شخصیت و بهزیستی ضروری است (۱۸؛ ۱۶). در این میان، آنچه که مهم به‌نظر می‌رسد ارتباط بین ارضای این نیازها و شکل‌گیری هویت است (۱۹). مطابق با نظریه خودتعیینی، تشکیل هویت در گرو برآورده شدن نیازهای بنیادین روان‌شناختی است (۲۰). هویت دارای دو بعد اکتشاف^{۲۷} و تعهد^{۲۸} است. در بعد اکتشاف، جستجوگری و بررسی مسیرهای مختلف زندگی، اهداف، ارزش‌ها، باورها و نقش‌های مختلف رخ می‌دهد. در بعد تعهد، از بین اهداف، ارزش‌ها و مسیرهای مختلف، انتخاب صورت می‌گیرد و نسبت به انتخاب‌ها، تعهد ایجاد می‌شود (۲۱). مطابق با نظریه خودتعیینی، اینگونه فرض می‌شود که تجربه ارضای نیازها، افراد را به انرژی مجهز می‌کند که لازمه جستجوی هویت و رفتارهای اکتشافی است و اکتشاف نیز مقدمه رسیدن به تعهد است (۱۷). به اعتقاد برخی از صاحب‌نظران، برآورده شدن نیازهای بنیادین روان‌شناختی به شکل‌گیری هویت کمک می‌کند (۱۹). زیرا بافت اجتماعی که این نیازها را مورد حمایت قرار می‌دهد، خودپنداره، اهداف و رفتارهای هویت‌یابی را در افراد برانگیخته می‌کند (۱۷). در واقع، هر چه افراد از آزادی عمل بیشتری برای دنبال کردن اهداف، ارزش‌ها و علایق خود برخوردار باشند (نیاز خودپیروی)، به احتمال بیشتری در فرآیند هویت‌یابی، دست به جستجو و اکتشاف می‌زنند. اکتشافی که سازنده و به دور از شک و تردیدهای بی‌مورد بوده و سرانجام آنها را به انتخاب و تعهد می‌رساند. همچنین، ارضای نیاز به شایستگی، به دلیل احساس کارآمدی که ایجاد می‌کند، افراد را در جهت اکتشاف برمی‌انگیزد و موجب می‌شود آنها در تصمیمات هویتی توان‌تر ظاهر شده و به تعهداتی که برای آنها ارزشمند است، دست یابند. در مجموع، ارضای نیاز به خودپیروی و شایستگی، مبنایی را برای جستجو و کاوش‌های برانگیخته شده درونی فراهم می‌کند. حمایت‌های عاطفی نیز که در نیاز به ارتباط نمود پیدا می‌کند، با فراهم آوردن یک پایگاه امن، اکتشاف را تسهیل می‌کند و از آن مهم‌تر بر تعهد افراد اثرگذار است. زیرا حمایت‌های عاطفی، افراد را در جهت پایبندی به ارزش‌های هویتی که انتخاب کرده‌اند، سوق می‌دهد (۱۷). در این راستا، برخی مطالعات نشان داده‌اند که ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی به نحو مستقیم سبک‌های پردازش هویت^{۲۹} را تحت تأثیر قرار می‌دهند (۲۲). همچنین، این مطالعات در پژوهشی که بر روی نوجوانان دبیرستانی انجام دادند، ارتباط بین ارضای نیازها و هویت را در نوجوانان دبیرستانی مورد تأیید قرار داده‌اند (۲۳).

علیرغم آن که به لحاظ نظری ارتباط بین ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی و شکل‌گیری هویت مورد توجه قرار گرفته است، اما اندک پژوهش‌هایی به آزمون تجربی این ارتباط پرداخته‌اند، همچنین به‌طور خاص ارتباط بین نیازهای بنیادین روان‌شناختی و هویت اخلاقی مورد مطالعه قرار نگرفته است. بر این اساس، پژوهش حاضر در صدد پر کردن این خلاء پژوهشی، انجام گرفته است و هدف آن بررسی رابطه

که هر فرد برای نشان دادن ارزش‌های اخلاقی خود به دیگران و به نحو جامعه‌پسند، قائل است (۲).

هویت اخلاقی یک سازه انگیزشی - شناختی است. به اعتقاد برخی از صاحب‌نظران، افراد دارای مجموعه‌ای از صفات اخلاقی هستند که در مرکزیت تعریف آنها از خود قرار می‌گیرند و بر حسب آن که در خودپنداره^{۳۰} شان قدر به این صفات اهمیت می‌دهند، میزان اخلاقی بودن آنها تعیین می‌شود (۴). همچنین برخی از محققان نیز، از نه صفت نام می‌برند که میزان اهمیت این صفات در خودپنداره افراد، توضیح دهنده تفاوت آنان در هویت اخلاقی است. این صفات عبارتند از: دلسوزی^{۳۱}، مهربانی^{۳۲}، مراقبت‌کننده (پرستار)^{۳۳}، مددکار (کمک‌کننده)^{۳۴}، درست‌کار^{۳۵}، زحمت‌کش^{۳۶}، منصف^{۳۷}، بخشنده^{۳۸} و دوستانه^{۳۹} (۲).

هویت اخلاقی یک منبع انگیزشی قوی برای عمل اخلاقی است (۵) و منجر به درونی‌سازی اهداف و ارزش‌های اخلاقی می‌شود (۶). در واقع، در هویت اخلاقی، خویشتن^{۳۸} فرد با اخلاقیات یکپارچه می‌شود. به این معنا که ارزش‌های فرد با سیستم‌های انگیزشی و هیجانی وی انسجام می‌یابد (۷). شواهد پژوهشی متعددی بیانگر اثر هویت اخلاقی بر رفتار اخلاقی است. بر اساس این شواهد، هویت اخلاقی یک شخص با دیگر اهداف اخلاقی و رفتار وی مرتبط است (۲). چنانچه هویت اخلاقی فردی اهمیت زیادی در معنایی که وی از خود دارد، داشته باشد، این اهمیت در آمیخته با خویشتن وی در همه شرایط و موقعیت‌ها تجلی می‌کند و بر قضاوت و رفتار اخلاقی او اثر می‌گذارد (۸). هویت اخلاقی به عنوان منبع مهمی از انگیزش اخلاقی منجر به هماهنگی بین اصول اخلاقی و عمل افراد می‌شود (۹). نتایج پژوهش‌ها نشان داده‌اند که هویت اخلاقی پیش‌بینی‌کننده حساسیت اخلاقی^{۳۹} (۱۰)، همدلی^{۴۰} (۱۱) و رفتارهای جامعه‌پسند^{۴۱} (۹) است. همچنین هویت اخلاقی قوی با رفتارهای غیر اخلاقی مانند دروغ گفتن (۱) و تقلب (۱۲) ارتباط منفی دارد.

با توجه به اهمیت هویت اخلاقی در عمل اخلاقی و نقش آن در پر کردن شکاف بین استدلال اخلاقی و رفتار اخلاقی، لازم است عوامل موثر بر آن شناسایی و این سوال مورد بررسی قرار گیرد که چه عواملی موجب می‌شود برخی افراد از هویت اخلاقی بالا و برخی دیگر از هویت اخلاقی پایین برخوردار شوند؟ از جمله نظریه‌هایی که به پاسخگویی به این سوال کمک می‌کند، نظریه خودتعیینی^{۴۲} SDT (۱۳) است. این نظریه، رویکرد جدیدی به رشد انگیزش و شخصیت انسان داشته و با نگاه ارگانیزمی، بر اهمیت نقش منابع درونی در انگیزش و یکپارچگی شخصیت انسان، تأکید دارد. مطابق با نظریه خودتعیینی انسانها دارای سه نیاز بنیادین روان‌شناختی^{۴۳} هستند. نیاز به خودپیروی^{۴۴} نیاز به شایستگی^{۴۵} و نیاز به ارتباط^{۴۶} (۱۳؛ ۱۴؛ ۱۵). نیاز به خودپیروی عبارت است از تمایل به تجربه انتخابگری، آغازگری و تنظیم رفتار (۱۶؛ ۱۷). به این معنا که فرد احساس کند خودش رفتار را جهت می‌دهد، قادر به انتخاب کردن است و ارزش‌ها و اهدافش را خود از روی اراده انتخاب کرده و برای وی با معنا هستند (۱۴). نیاز به شایستگی به تمایل افراد به تسلط بر اعمال خود، محیط پیرامون و احساس کارآمدی اشاره دارد (۱۶)؛

بین ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی و هویت اخلاقی در بین دانشجویان پزشکی است. در خصوص اهمیت و ضرورت این پژوهش می‌توان گفت اخلاق علمی، اخلاق حرفه‌ای و به‌ویژه اخلاق پزشکی از جمله موضوعاتی است که در سال‌های اخیر، اهمیت آن فزاینده شده است (۲۴؛ ۲۵؛ ۲۶). شواهد و آمارها حاکی از بروز بی‌اخلاقی‌هایی است که در حوزه بالینی رخ می‌دهد (۲۷)، همچنین، پیشرفت تکنولوژی و توسعه روش‌های درمانی، پیچیدگی‌هایی را ایجاد نموده که منجر به چالش‌های اخلاقی متعددی گردیده است. بنابراین، لازم است به شناسایی عواملی پرداخته شود که به درمانگران در مواجهه با چالش‌های اخلاقی و انجام رفتار حرفه‌ای اخلاقی کمک نماید. در این میان، مسئولیت دانشجویان رشته پزشکی که در حال دانش‌اندوزی و تمرین وظایف بالینی و حرفه‌ای خود هستند، از حساسیت بیشتری برخوردار است. چنانچه دانشجویان رشته پزشکی از هویت اخلاقی برخوردار باشند، در سخت‌ترین شرایط نیز متناسب با تعریف اخلاقی که از خود دارند، رفتار نموده، با انگیزه درونی و مطابق با وجدان اخلاقی، به وظایف بالینی خود عمل می‌نمایند و این تعهد در طول سال‌های عمر حرفه‌ای آنها پایدار باقی می‌ماند. بر این اساس، هدف پژوهش حاضر بررسی ارتباط بین نیازهای بنیادین روان‌شناختی و هویت اخلاقی و همچنین، بررسی نقش ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی در پیش‌بینی هویت اخلاقی و ابعاد آن در دانشجویان رشته پزشکی است.

روش

طرح پژوهش حاضر از نوع توصیفی - همبستگی است. ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی، متغیر پیش‌بین و هویت اخلاقی و ابعاد آن متغیرهای ملاک هستند. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانشجویان دوره اینترن رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۱۳۹۶ بودند که از بین آنها ۱۴۰ دانشجو با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. به منظور انتخاب آزمودنی‌ها، ابتدا ۶ بیمارستان دولتی شهر شیراز به عنوان طبقات منظور گردیدند و سپس از هر بیمارستان، به‌طور متوسط ۲۲ دانشجو به تصادف انتخاب شدند. میانگین سنی آزمودنی‌ها ۲۵/۳۸ سال و ۲/۱۵ انحراف استاندارد بود.

ابزارهای اندازه‌گیری این پژوهش عبارتند از:

مقیاس ارضای نیازهای روان‌شناختی بنیادین (نسخه عمومی)^{۳۹}: این مقیاس از روی «مقیاس نیازهای روان‌شناختی درکار» اقتباس شده است (۲۸). برای استفاده در جامعه ایرانی، مقیاس به فارسی ترجمه و در پژوهش‌های متعددی مورد استفاده قرار گرفته است (۲۹؛ ۳۰؛ ۳۱؛ ۳۲). این مقیاس دارای ۲۱ گویه است و برآورده شدن سه نیاز خودپیروی (۷ گویه)، شایستگی (۶ گویه) و ارتباط (۸ گویه) را می‌سنجد. گویه‌های مقیاس با طیف لیکرت پنج درجه‌ای (کاملاً مخالفم = ۱ تا کاملاً موافقم = ۵) پاسخ داده می‌شود. پایایی این مقیاس در یکی از پژوهش‌های پیشین با استفاده از روش آلفا کرونباخ برای نیاز به خودپیروی ۰/۶۸ نیاز به شایستگی ۰/۷۵ و نیاز به ارتباط ۰/۸۵ گزارش شده است (۳۳).

همچنین روایی مقیاس در حد مطلوب گزارش شده است (۳۳). در پژوهشی دیگر نیز جهت بررسی پایایی این مقیاس از ضریب آلفا کرونباخ استفاده شد و ضرایب به ترتیب برای نیازهای خودپیروی، شایستگی و ارتباط ۰/۶۲، ۰/۶۰ و ۰/۶۰ به دست آمد (۳۲). همچنین برای بررسی روایی مقیاس، همبستگی نمره هر نیاز با نمره کل پرسشنامه محاسبه و ضرایب روایی به ترتیب برای نیازهای خودپیروی، شایستگی و ارتباط، ۰/۸۵، ۰/۸۸ و ۰/۹۱ به دست آمد (۳۲). در پژوهش حاضر برای بررسی پایایی این مقیاس، از ضریب آلفاکرونباخ استفاده شد و ضرایب آلفاکرونباخ برای نیاز به خودپیروی ۰/۷۳، نیاز به شایستگی، ۰/۸۱، نیاز به ارتباط، ۰/۶۳ و برای نمره کل نیازها ۰/۸۶ به دست آمد. به منظور احراز روایی نیز از محاسبه همبستگی نمره هر خرده مقیاس با نمره کل مقیاس استفاده شد (جدول ۱). همبستگی نیاز به خودپیروی، شایستگی و ارتباط با نمره کل نیازها به ترتیب ۰/۸۷، ۰/۸۶ و ۰/۷۵ به دست آمد. همانگونه که در جدول ۱ مشاهده می‌شود ضرایب همبستگی نمره خرده‌مقیاس‌ها با نمره کل بیش از ضرایب خرده‌مقیاس‌ها با یکدیگر است. در مجموع، این شواهد نشانگر پایایی و روایی مطلوب مقیاس ارضای نیازهای روان‌شناختی بنیادین است.

جدول ۱: ضرایب همبستگی نمرات خرده‌مقیاس‌های

نیازهای بنیادین روان‌شناختی با نمره کل مقیاس

نیازها	۱	۲	۳
نیاز به خودپیروی	۱		
نیاز به شایستگی	۰/۶۷	۱	
نیاز به ارتباط	۰/۴۸	۰/۴۵	۱
نمره کل نیازها	۰/۸۷	۰/۸۶	۰/۷۵

مقیاس اهمیت برای خویشتن هویت اخلاقی^{۴۰}: این مقیاس دارای دو خرده مقیاس درون سازی و نمادسازی است (۲). در ابتدا از افراد درخواست می‌شود به صفاتی که در بالای مقیاس نوشته شده است توجه کنند و سپس به ۱۰ سوالی که در مورد این صفات پرسیده می‌شود، بر اساس طیف لیکرت ۷ درجه‌ای پاسخ دهند. سازندگان این مقیاس، روایی و پایایی آن را مطلوب گزارش کردند (۲). در پژوهشی دیگر نیز، ضریب پایایی آلفاکرونباخ نمره کل این مقیاس برابر با ۰/۷۷ گزارش شده است (۳۴). در ایران نیز روایی و پایایی این مقیاس بررسی شده و با استفاد از تحلیل عاملی وجود دو عامل در این مقیاس مورد تأیید قرار گرفته است (۱۰). ضریب پایایی آن نیز، با استفاده از روش آلفا کرونباخ برای درونی‌سازی و نمادسازی به ترتیب ۰/۸۶ و ۰/۸۲ گزارش شده است (۱۰). در پژوهش حاضر برای بررسی پایایی این پرسشنامه، از ضریب آلفاکرونباخ استفاده شد و ضرایب آلفاکرونباخ برای خرده‌مقیاس درون‌سازی ۰/۷۶، خرده‌مقیاس نمادسازی، ۰/۸۱ و برای نمره کل پرسشنامه ۰/۸۲ به دست آمد. به منظور احراز روایی نیز، از محاسبه همبستگی نمره هر خرده مقیاس با نمره کل پرسشنامه استفاده شد (جدول ۲). همبستگی درون‌سازی و نمادسازی با نمره کل هویت اخلاقی

است. همانگونه که مشاهده می‌شود ارضای نیاز به شایستگی ($r=0/23, p=0/006$) و ارضای نیاز به ارتباط ($r=0/23, p=0/006$) با بعد درون‌ساز هویت اخلاقی، همبستگی مثبت و معنادار دارند. ارضای نیاز به خودپیروی، با این بعد همبستگی معناداری نشان نداد. همچنین، ارضای سه نیاز به خودپیروی ($r=0/22, p=0/007$)، شایستگی ($r=0/19, p=0/01$) و ارتباط ($r=0/30, p=0/001$) همبستگی مثبت و معنادار با بعد نمادسازی هویت اخلاقی نشان دادند.

جدول ۴: ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵
نیاز به خودپیروی	۱				
نیاز به شایستگی	۰/۶۷**	۱			
نیاز به ارتباط	۰/۴۸**	۰/۴۶**	۱		
نمره کل نیازها	۰/۸۷**	۰/۸۶**	۰/۷۵**	۱	
درون‌سازی	۰/۱۵	۰/۲۳**	۰/۲۳**	۰/۲۳**	۱
نمادسازی	۰/۲۳**	۰/۱۹*	۰/۳۰**	۰/۲۸**	۰/۴۳**

* $p < 0/05$

** $p < 0/01$

فرضیه دوم پژوهش عبارت بود از آن‌که ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی، درون‌سازی هویت اخلاقی دانشجویان پزشکی را به نحو مثبت پیش‌بینی می‌کند. برای بررسی این فرضیه، از تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد. یافته‌ها در جدول ۵ گزارش شده است. با توجه به یافته‌ها، ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی اثر معنادار بر بعد درون‌سازی هویت اخلاقی دارد ($F=5/23, p=0/002$). همچنین، از بین سه نیاز بنیادین روان‌شناختی، فقط ارضای نیاز به شایستگی قادر به پیش‌بینی مثبت و معنادار بعد درون‌سازی هویت اخلاقی است ($\beta=0/29, p=0/012$). علاوه بر این، ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی، ۱۰ درصد از واریانس بعد درون‌سازی هویت اخلاقی را تبیین نموده‌اند.

فرضیه سوم پژوهش عبارت بود از آن‌که ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی، نمادسازی هویت اخلاقی دانشجویان پزشکی را به نحو مثبت پیش‌بینی می‌کند. برای بررسی این فرضیه از تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد. یافته‌ها (جدول ۵) حاکی از آن است که ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی، اثر معنادار بر این بعد دارد ($p=0/001$). همچنین، ارضای نیاز به ارتباط می‌تواند این بعد را به نحو مثبت و معنادار پیش‌بینی کند ($\beta=0/28, p=0/004$). ارضای دو نیاز به خودپیروی و شایستگی قادر به پیش‌بینی معنادار بعد نمادسازی هویت اخلاقی نیستند. در مجموع، ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی، ۱۰ درصد از واریانس بعد نمادسازی هویت اخلاقی را تبیین نموده‌اند.

فرضیه چهارم پژوهش عبارت بود از آن‌که ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی، هویت اخلاقی دانشجویان پزشکی را به نحو مثبت پیش‌بینی می‌کند. برای بررسی این فرضیه نیز از تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد. با توجه به یافته‌ها (جدول ۵)، ارضای نیازهای

به ترتیب ۰/۷۹ و ۰/۸۸ به دست آمد. همانگونه که در جدول ۲ مشاهده می‌شود ضرایب همبستگی نمره خرده‌مقیاس‌ها با نمره کل بیش از ضرایب خرده‌مقیاس‌ها با یکدیگر است. در مجموع، این شواهد نشانگر پایایی و روایی مطلوب پرسشنامه هویت اخلاقی است.

جدول ۲: ضرایب همبستگی نمرات خرده‌مقیاس‌های هویت اخلاقی با نمره کل پرسشنامه

خرده‌مقیاس‌ها	۱	۲
درون‌سازی	۱	
نمادسازی	۰/۴۲	۱
نمره کل هویت اخلاقی	۰/۷۹	۰/۸۸

روش اجرا به این صورت بود که پس از انتخاب تصادفی آزمودنی‌ها، ابتدا رضایت آگاهانه آنها جلب گردید و به آنها اطمینان داده شد که اطلاعات محرمانه باقی خواهد ماند. سپس پرسشنامه‌ها به صورت گروهی اجرا شد. هیچ‌یک از ابزارها محدودیت زمانی نداشتند، اما به طور متوسط تکمیل آنها ۱۵ دقیقه زمان می‌برد. همچنین، برای تحلیل داده‌ها، در ابتدا با استفاده از امار توصیفی، شاخص‌های توصیفی متغیرها محاسبه شد. سپس برای بررسی فرضیه اول پژوهش از ضریب همبستگی پیرسون و برای بررسی فرضیه‌های دوم تا چهارم پژوهش از تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد.

یافته‌ها

یافته‌های توصیفی، شامل میانگین، انحراف استاندارد و حداقل و حداکثر نمرات متغیرهای پژوهش در جدول ۳ گزارش شده است.

جدول ۳: میانگین، انحراف استاندارد، حداقل و حداکثر نمرات متغیرهای پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف استاندارد	حداقل نمره	حداکثر نمره
نیاز به خودپیروی	۲۳/۱۵	۴/۱۲	۱۳	۳۴
نیاز به شایستگی	۲۱/۹۱	۳/۹۴	۱۲	۳۰
نیاز به ارتباط	۲۹/۷۶	۳/۴۷	۱۶	۳۷
نمره کل نیازها	۷۴/۸۳	۹/۶۴	۴۵	۱۰۰
درون‌سازی	۲۹/۳۱	۴/۱۸	۱۴	۳۵
نمادسازی	۲۳/۶۰	۵/۵۰	۵	۳۵
هویت اخلاقی	۵۲/۹۲	۸/۲۰	۲۹	۷۰

فرضیه اول پژوهش عبارت بود از آن‌که ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی با ابعاد هویت اخلاقی دانشجویان پزشکی رابطه مثبت دارد. به منظور بررسی این فرضیه از روش ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش در جدول ۴ گزارش شده

متغیر را به نحو معنادار پیش‌بینی کند. در مجموع، ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی، ۱۲ درصد از واریانس نمره کل هویت اخلاقی را تبیین نموده‌اند.

بنیادین روان‌شناختی اثر معنادار بر نمره کل هویت اخلاقی دارد ($F=6/50, p=0/001$). همچنین، ارضای نیاز به ارتباط به نحو مثبت و معنادار، نمره کل هویت اخلاقی را پیش‌بینی نموده است ($p=0/003, \beta=0/28$). نیاز به خودپیروی و نیاز به شایستگی نتوانسته است این

جدول ۵: نتایج رگرسیون هویت اخلاقی و ابعاد آن بر روی ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی

متغیر پیش‌بین	متغیر ملاک	R	R ²	F	P	β	t	P
ارضای نیاز به خودپیروی	درون‌سازی هویت اخلاقی	-0/32	0/10	5/23	0/002	-0/06	0/51	0/606
ارضای نیاز به شایستگی						0/29	2/55	0/012
ارضای نیاز به ارتباط						0/12	1/24	0/216
ارضای نیاز به خودپیروی	نمادسازی هویت اخلاقی	-0/32	0/10	5/46	0/001	0/05	0/44	0/660
ارضای نیاز به شایستگی						0/03	0/32	0/747
ارضای نیاز به ارتباط						0/28	2/94	0/004
ارضای نیاز به خودپیروی	نمره کل هویت اخلاقی	-0/35	0/12	6/50	0/001	-0/04	0/03	0/975
ارضای نیاز به شایستگی						0/12	1/13	0/258
ارضای نیاز به ارتباط						0/28	2/98	0/003

بحث

می‌آورد که اخلاقیات را در ارتباط با خویشستن خویش ادراک نمایند و خودپنداره و هویت خود را در حول محور اخلاقیات شکل دهند. در این صورت هم نسبت به درونی کردن ارزش‌های اخلاقی و هم نسبت به رعایت این ارزش‌ها در رفتار خود متعهد باقی می‌مانند.

نتایج دیگر پژوهش حاضر حاکی از آن است که از مجموعه نیازهای بنیادین روان‌شناختی، ارضای نیاز به شایستگی به نحو مثبت و معنادار، درون‌سازی هویت اخلاقی را پیش‌بینی می‌نماید. ارضای نیاز به ارتباط نیز به نحو مثبت، نمادسازی و نمره کل هویت اخلاقی دانشجویان را پیش‌بینی نموده است. به عبارت دیگر، ارضای نیاز به شایستگی، منجر به افزایش درون‌سازی هویت اخلاقی دانشجویان و ارضای نیاز به ارتباط منجر به افزایش نمادسازی و همچنین نمره کل هویت اخلاقی آنها شده است. با توجه به آن که تا کنون پژوهشی به رابطه بین ارضای نیازها و هویت اخلاقی نپرداخته است، برای تبیین این یافته می‌توان از نظریه خودتعیینی و پژوهش‌هایی که رابطه بین نیازها و هویت را مورد بررسی قرار داده‌اند، بهره جست. صاحب‌نظران بر این اعتقاد هستند که ارضای نیاز به شایستگی، احساس کارآمدی و تسلطی را در افراد ایجاد می‌کند که لازمه برخورد موثر با چالش‌های هویتی است (۱۹). بنابر این، با توجه به آن که در فرایند درونی‌سازی هویت اخلاقی، فرد بدون توجه به هنجارهای حاکم بر جامعه و بدون نگرانی از قضاوت دیگران، سعی در درونی‌سازی اخلاقیات دارد، لازم است از آنچنان کارآمدی و شایستگی برخوردار باشد که بر موانع موجود غلبه نموده و ارزش‌های اخلاقی را درونی سازد. این امر به ویژه در جوامعی ضرورت می‌یابد که بین اخلاقیات رایج در جامعه و ارزش‌های اخلاقی ناب و درونی هماهنگی وجود نداشته باشد. در چنین جوامعی ممکن است متعهد باقی ماندن به ارزش‌های اخلاقی درونی مورد سرزنش و ملامت جامعه قرار گیرد، بنابراین تا فرد از احساس کارآمدی و کفایتی که نشأت گرفته از ارضای

هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی با هویت اخلاقی دانشجویان رشته پزشکی بود. نتایج پژوهش نشان داد که با افزایش ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی، هویت اخلاقی و نمادسازی در دانشجویان افزایش می‌یابد. همچنین، با افزایش ارضای نیاز به شایستگی و نیاز به ارتباط، درون‌سازی هویت اخلاقی نیز، بیشتر می‌شود. این نتایج در راستای نظریه خودتعیینی (۱۳) و شواهد پژوهشی پیشین مبنی بر ارتباط بین ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی و هویت است (۱۷، ۱۹ و ۲۱-۲۳). در تبیین این یافته می‌توان گفت برای آن که افراد اقدام به هویت‌یابی در زمینه اخلاق نمایند، اول نیازمند انرژی درونی هستند که آنان را در جهت این اقدام برانگیزد. چرا که تشکیل هویت فرآیندی است که علاوه بر زمان بر بودن، نیازمند برخورداری از انگیزه کافی است (۱۷). به‌ویژه زمانی که تشکیل هویت با موضوع اخلاق پیوند می‌خورد، ضرورت برخورداری از انگیزه، مضاعف می‌شود. همچنین، مواجهه با چالش‌های متعددی که در فرآیند شکل‌گیری هویت اخلاقی، اجتناب‌ناپذیر هستند، مستلزم برخورداری از احساس کفایت و شایستگی است (۱۷ و ۱۹). همانگونه که امروزه شاهد هستیم، پیشرفت تکنولوژی، درمانگران را با مسائل اخلاقی روبرو ساخته است که بدون برخورداری از احساس کفایت و کارآمدی نمی‌توانند به نحو موثری پاسخگوی آنها باشند. علاوه بر این، متعهد باقی ماندن به ارزش‌های اخلاقی و رعایت هنجارهای اخلاقی چه در جامعه و چه در محیط‌های کاری، نیازمند آن است که احساس تعلق در بین افراد ایجاد شود و هر یک نسبت به رعایت ارزش‌ها، هنجارهای اخلاقی و رفاه و آسایش دیگران احساس مسئولیت نمایند. یعنی همان ویژگی‌هایی که در ارضای نیاز به ارتباط تجلی پیدا می‌کند. بنابراین، ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی این شرایط را برای افراد فراهم

ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی و هویت اخلاقی منجر به بسط و گسترش دانش و فهم بهتر در خصوص نقش نیازهای روان‌شناختی در شکل‌گیری هویت شده است. به لحاظ کاربردی نیز، شناسایی پیش‌آیندهای هویت اخلاقی اهمیت مهمی در پرورش هویت اخلاقی دانشجویان رشته پزشکی دارد. در واقع، برنامه‌ریزان و سیاستگذاران آموزش پزشکی، با فراهم نمودن زمینه ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی، می‌توانند به شکل‌گیری هویت اخلاقی دانشجویان و ارتقاء آن کمک شایانی نمایند.

از محدودیت‌های پژوهش حاضر، محدود بودن گروه مورد مطالعه به دانشجویان اینترن دانشگاه علوم پزشکی شیراز است. از این‌رو، لازم است در تعمیم نتایج به گروه‌های دیگر احتیاط نمود. همچنین با توجه به آن‌که در پژوهش حاضر تفاوت‌های جنسیتی مورد توجه قرار نگرفته است، پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی، نقش تعدیل‌کنندگی جنسیت در رابطه بین نیازهای بنیادین روان‌شناختی و هویت اخلاقی نیز مورد مطالعه قرار گیرد.

نتیجه‌گیری

در پژوهش حاضر نقش ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی در هویت اخلاقی دانشجویان پزشکی مورد مطالعه قرار گرفت. با توجه به نتایج پژوهش، ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی ارتباط مثبت با هویت اخلاقی دارد. بر این اساس، می‌توان با فراهم آوردن زمینه برآورده ساختن نیازهای روان‌شناختی افراد، آنان را در جهت شکل‌گیری هرچه بهتر هویت اخلاقی سوق داد.

ملاحظه‌های اخلاقی

در تمامی مراحل انجام پژوهش، اصول اخلاقی از قبیل محرمانه بودن اطلاعات و رضایت آگاهانه آزمودنی‌ها مورد توجه قرار گرفته است.

سپاسگزاری

از معاونت دانشجویی دانشگاه و کلیه دانشجویان رشته پزشکی دوره اینترنی که در این پژوهش شرکت کردند، سپاسگزاری می‌شود. این مقاله مستخرج از پایان‌نامه پزشکی عمومی با شماره پژوهشیاری ۱۵۵۵۲ می‌باشد.

واژه‌نامه

1. Moral behavior	رفتار اخلاقی
2. Moral reasoning	استدلال اخلاقی
3. Moral identity	هویت اخلاقی
4. Internalization	درون‌سازی
5. Symbolization	نمادسازی
6. Self-moral schema	طرحواره خود اخلاقی
7. Moral values	ارزش‌های اخلاقی

نیاز به شایستگی است (۱۵ و ۱۶)، برخوردار نباشد، نمی‌تواند در قبال چنین موانعی استقامت نماید. از طرف دیگر، یافته جالب توجه آن است که در پیش‌بینی نمادسازی هویت اخلاقی، ارضای نیاز به ارتباط، نقش معناداری را ایفا نموده است. نمادسازی اخلاقی به معنای تظاهر نمودن به اخلاقیات و انجام اعمال اخلاقی است که در جامعه نمود دارد (۳۴). نیاز به ارتباط نیز نمایانگر تمایل افراد به مورد حمایت و محبت قرار گرفتن است (۱۷) به‌ویژه از جانب کسانی که برای آنها مهم هستند (۱۹). بنابراین، در پژوهش حاضر هرچه دانشجویان بیشتر مورد حمایت و مراقبت قرار می‌گیرند، بیشتر تمایل دارند که مطابق با استانداردهای اخلاقی موجود در جامعه رفتار نمایند. با توجه به آن‌که برخی از پژوهشگران بر این اعتقادند که ارضای نیاز به ارتباط بیش از آن‌که برانگیزاننده رفتارهای اکتشافی در فرآیند هویت‌یابی باشد، بر تعهد افراد نسبت به ارزش‌های برگزیده هویتی، اثرگذار است (۱۷)، بنابراین، قابل انتظار است که ارضای نیاز به ارتباط، نمادسازی هویت اخلاقی را افزایش دهد. به‌ویژه، در بافت فرهنگی جوامع شرقی که برقراری ارتباط عاطفی و یکپارچگی افراد از اهمیت بیشتری برخوردار است (۳۵) و افراد برای دریافت حمایت و تعلق به دیگران ارزش قائلند، احتمال رواج رفتارهای جامعه‌پسند و انجام رفتارهای اخلاقی مورد تأیید دیگران افزایش می‌یابد. ارتباطی که در پژوهش حاضر به‌خوبی نمایان شده است. بر این اساس، به‌نظر می‌رسد حمایت عاطفی که دانشجویان دریافت می‌کنند، آنان را ملزم به رعایت استانداردهای اخلاقی افرادی می‌نماید که آنها را مورد حمایت قرار داده‌اند. همچنین، همانگونه که بیان شد، ارضای نیاز به ارتباط نمره کل هویت اخلاقی دانشجویان را نیز به نحو مثبتی پیش‌بینی نموده است. با توجه به آن‌که بافت جامعه ما یک بافت جمع‌گرا است و عمل نمودن بر اساس ارزش‌های گروهی و در الویت قرار دادن اخلاقیات جمعی به عنوان یک هنجار در جوامع جمع‌گرا پذیرفته شده است (۳۵)، بنابر این طبیعی است که هرچه بیشتر نیازهای عاطفی افراد برآورده شود بیشتر به یکپارچه کردن اخلاقیات با خودپنداره و برداشتی که از خود دارند و یا به عبارت دیگر تشکیل هویت اخلاقی، تمایل نشان می‌دهند.

از یافته‌های قابل توجه در پژوهش حاضر آن است که ارضای نیاز به خودپیروی نتوانست هویت اخلاقی و ابعاد آن را پیش‌بینی کند. با توجه به آنکه نیاز به خودپیروی به تمایل افراد برای انتخابگر بودن و برخوردار از استقلال عمل اشاره دارد (۱۶ و ۱۷)، به نظر می‌رسد که در بافت جامعه ما این نیاز چندان مورد توجه قرار نمی‌گیرد و یا به بیان دیگر هنوز ضرورت برآوردن این نیاز به خوبی شناخته نشده است و دانشجویان پزشکی نیز از این امر مستثنی نیستند. بنابراین، احتمالاً در پژوهش حاضر، ارضای نیاز به خودپیروی از واریانس لازم برخوردار نبوده است که بتواند نقش پیش‌بینی‌کنندگی معناداری ایفا کند.

در مجموع، نتایج پژوهش حاضر نقش ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی را در هویت اخلاقی دانشجویان رشته پزشکی مورد تأیید قرار داد. یافته‌های این پژوهش دارای تلویحات نظری و کاربردی متعددی است. به‌لحاظ نظری، این پژوهش با برقرار نمودن ارتباط بین

7. Lapsley D. (2015). Moral identity and developmental theory. <i>Human Development</i> ; 58: 164-171 .	8. Self-concept	خودپنداره
8. Hardy SA, Bhattacharjee A, Reed A, Aquino. K. (2010). Moral identity and psychological distance: The case of adolescent parental socialization. <i>Journal of Adolescence</i> ; 33: 111-123.	9. Compassionate	دلسوز
9. Hardy SA. (2006). Identity, reasoning, and emotion: an empirical comparison of three sources of moral motivation. <i>Motivation and Emotion</i> ; 30: 207-215.	10. Kind	مهربان
10. Sabet M, Taghi Loo T. (2015). Psychometric properties of moral identity scale. <i>Psychological Research</i> ; 18: 20-34. (In Persian)	11. Caring	مراقبت کننده
11. Azimpour A, Nisi AK, Shani Yilagh M, Arshadi N, Beshlide K. (2014). To validate the scale of importance for self-morality for students. <i>Journal of Personality & Individual Differences</i> ; 3: 19-38. (In Persian)	12. Helpful	مددکار
12. Reynolds SJ, Ceranic TL. (2007). The effects of moral judgment and moral identity on moral behavior: an empirical examination of the moral individual. <i>Journal of Applied Psychology</i> ; 92: 1610-1624.	13. Honest	درست کار
13. Ryan RM, Deci EL. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development and well-being. <i>American Psychologist</i> ; 50: 68-78 .	14. Hardworking	سخت کار
14. Kaplan H, Assor A. (2012). Enhancing autonomy-supportive I-Thou dialogue in schools: conceptualization and socio-emotional effects of an intervention program. <i>Social Psychology of Education</i> ; 15: 251-269 .	15. Fair	منصف
15. Martela F, Ryan RM, Steger MF. (2017). Meaningfulness as satisfaction of autonomy, competence, relatedness, and beneficence: comparing the four satisfactions and positive affect as predictors of meaning in life. Available at: https://doi.org/10.1007/s10902-017-9869-7 . Accessed: 12 November, 2018.	16. Generous	بخشنده
16. Deci EL, Ryan RM. (2000). The " what " and " why " of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. <i>Psychological Inquiry</i> ; 11: 227-268.	17. Friendly	دوستانه
17. Luyckx K, Vansteenkiste M, Goossens L, Duriez. B. (2009). Basic need satisfaction and identity formation: Bridging self-determination theory and process-oriented identity research. <i>Journal of Counseling Psychology</i> ; 56: 276-288.	18. Self	خویشتن
18. Jang H, Reeve J, Halosic M. (2016). A new autonomy-supportive way of teaching that increases conceptual learning: Teaching in students' preferred ways. <i>The Journal of Experimental Education</i> ; 84, 686-701 .	19. Moral sensitivity	حساسیت اخلاقی
19. La Guardia JG. (2009). Developing who I am: A self-determination theory approach to the establishment of healthy identities. <i>Educational Psychologist</i> ; 44: 90-104 .	20. Empathy	همدلی
20. Ryan RM, Deci EL. (2003). On assimilating identities to the self: A self-determination theory perspective on internalization and integrity within	21. Prosocially behavior	رفتار جامعه پسند
	22. Self-determination theory	نظریه خودتعیینی
	23. Basic psychological needs	نیازهای بنیادین روان شناختی
	24. Autonomy	خودپیری
	25. Competence	شایستگی
	26. Relatedness	ارتباط
	27. Exploration	اکتشاف
	28. Commitment	تعهد
	29. Basic Psychological Needs Satisfaction Scale	مقیاس ارضای نیازهای روان شناختی بنیادین
	30. Self-Important of Moral Identity Scale	مقیاس اهمیت برای خویشتن هویت اخلاقی

References

- Aquino K, Freeman D, Reed A, Lim VKG, Felps W. (2009). Testing a social-cognitive model of moral behavior: the interactive influence of situations and moral identity centrality. *Journal of Personality and Social Psychology*; 97: 123-141 .
- Aquino K, Reed A. (2002). The self-importance of moral identity. *Journal of Personality and Social Psychology*; 83: 1423-1440.
- Hardy SA, Carlo G. (2011). Moral identity: What is it, how does it develop, and is it linked to moral action? *Child Development Perspectives*; 5: 212-218.
- Blasi A. (1984). Moral identity: Its role in moral functioning. In: Kurtines W, Gewirtz J. (Eds.). *Morality, moral behavior and moral development*. New York: Wiley Publication. Pp. 128-139
- Jia F, Krettenauer T. (2017). Recognizing moral identity as a cultural construct. *Frontiers Psychology*; 8: 412.
- Krettenauer T, Murua LA, Jia F. (2016). Age-related differences in moral identity across adulthood. *Developmental Psychology*; 52: 972-984 .

29. Daftarchi E. (2010). The role of satisfying basic psychological needs in goal orientation and subjective vitality among high school students. [MA thesis]. Iran: Shiraz University. (In Persian) .
30. Daftarchi E, Sheikholeslami R. (2013). The role of satisfying basic psychological needs in students' goal orientations. *Journal of Psychology*; 67: 330-347. (In Persian)
31. Sheikholeslami R, Daftarchi E. (2016). The prediction of students' subjective vitality by goal orientations and basic psychological needs. *Journal of Psychology*; 74: 147-174. (In Persian).
32. Sheikholeslami R. (2016). God attachment and emotional creativity: The mediating role of basic psychological needs. *Journal of Psychology*; 78: 157-173. (In Persian).
33. Wei M, Shaffer PA, Young SK, Zakalik RA. (2005) Adult attachment, shame, depression, and loneliness: the mediation role of basic psychological needs satisfaction. *Journal of Counseling Psychology*; 4: 591-601.
34. Wang Y, Wang G, Chen Q, Li L. (2017). Depletion, moral identity, and unethical behavior: Why people behave unethically after self-control exertion. *Consciousness and Cognition*; 56: 188-198 .
35. Fang FC, Yiming J, Jeong ML. (2012). "I" value competence but "we" value social competence: The moderating role of voters' individualistic and collectivistic orientation in political elections. *Journal of Experimental Social Psychology*; 48: 1350-1355.
21. Kroger J, Martinussen M, Marcia JE. (2010). Identity status change during adolescence and young adulthood: A meta- analysis. *Journal of Adolescence*; 33: 683-698.
22. Masoud Gholamali Lavasani M, Khezri Azar H, Amani J, Alizadeh S. (2011). Academic achievement in university: The role of basic psychological needs and identity styles. *Training and Learning Researches*; 2: 25-38. (In Persian)
23. Naghipour Ghezalcheh M, Sotoudeh Z, Khosravi S, Honarparvaran N. (2015). Relationship of identity with autonomy, competence and relatedness in high school adolescents. *Cultural-Educational Quarterly of Women and Family*; 27: 59-81. (In Persian)
24. Sabet A, Faily A, Pouya AR, Majidi AA. (2018). Providing a predicting model of ethics in research among students. *Ethics in Science and Technology*; 12(4): 81-88. (In Persian) .
25. Esmaeeli A. (2017). Medical ethics in some classical Persian literary texts. *Ethics in Science and Technology*; 12(3): 20-24. (In Persian)
26. Hemmati R, Karimi S, Zamani BE. (2017). Unethical behavior among graduate students. *Ethics in Science and Technology*; 12(2): 105-116. (In Persian).
27. Young Journalist Club (2016). Unethical behavior. Available at: www.yic.ir/fa/news/5605273. Accessed: 13 February 2018. (In Persian)
28. Gagné M. (2003). The role of autonomy support and autonomy orientation in prosaically behavior engagement. *Motivation and Emotion*; 27: 199–223.